

Korte lijst bezienswaardigheden traject Heerlen-Houthem

Glaspaleis te vinden is.

De St. Pancratiuskerk is een rooms-katholieke kerk in Heerlen, vernoemd naar de heilige Pancratius. De kerk heeft een romaanse schip uit de 12e eeuw, een neo-romaans koor en transept uit 1901-03, en een 14e-eeuwse toren met een carillon. Het carillon bestaat uit 49 klokken en wordt regelmatig bespeeld door de stadsbeiaardier. Boven de noordelijke ingang een beeld van St. Jacobus de Meerdere. St. Jacob kijkt toe hoe de pelgrims van de Via Coriovallum aankomen bij de kerk. Het is een rijksmonument en ligt aan het Pancratiusplein, waar ook het

het Nederlandse Mijnmuseum waar je de geschiedenis van de mijnbouw in Zuid-Limburg kunt ontdekken. Het museum heeft twee locaties: het schacht- en ophaalgebouw van de Oranje-Nassau I mijn en in een majestueus rijksmonument ontworpen door F.P.J. Peutz, een bekende architect van het Nieuwe Bouwen. Het heeft een uniek museumconcept, gebaseerd op de kleuren zwart, goud, grijs en kleur, die elk een aspect van het mijnverleden weerspiegelen. Het museum biedt een bijzondere museale beleving.

De **milliarium** die in het Romeins kwartier in Heerlen staat is een **Romeinse mijlpaal** die de afstand aangeeft tussen Heerlen en Tongeren, twee belangrijke steden in de Romeinse provincie Germania Inferior. De tekst luidt:

**IMP CAESARI DIVI TRAIANI PARTHICI FILIO DIVI NERVAE NEPOTI-
TRAIANO HADRIANO AVG PONT- MAX TRIB POT XIII COS III P P- A
TONGRIS LEUG XVIII**

Dit betekent:

Aan keizer Caesar, zoon van de vergoddelijkte Trajanus Parthicus, kleinzoon van de vergoddelijkte Nerva, Trajanus Hadrianus Augustus, hogepriester, voor de 14e maal volkstribuun, voor de 3e maal consul, vader des vaderlands, vanaf Tongeren 18 leuga. Een leuga is een Keltische

lengtemaat die overeenkomt met 1,5 Romeinse mijl, ongeveer 2200 m, dus de afstand tussen Heerlen en Tongeren was ongeveer 27 mijl of 40 kilometer. De mijlpaal is in 1937 gevonden bij de opgraving van een Romeinse villa in Heerlen en is nu te zien in het Thermenmuseum.

Het **Thermenmuseum** met de restanten van het oudste Romeinse badhuis van Nederland. Het badhuis is het oudste, grootste en best bewaarde antieke gebouw in Nederland. Je kunt er de restanten zien van het verwarmingssysteem, de mozaïekvloer, de kleedruimte, de zweetruimte, de dompelbaden, de massageruimte, het warmwater-bad en het openluchtbad. Het museum toont ook de geschiedenis en de artefacten van Coriovallum, de Romeinse nederzetting die de voorloper was van het huidige Heerlen. En kijk even aan de overkant door het kleine

raampje bij het pand in de Coriovallumstraat 17 naar de resten van een Romeinse kelder.

Winthagen is een klein dorpje met een aantal rijksmonumenten, zoals een bakhoes en de Maria Sterre ter Zee kapel, een neogotische kapel uit 1898 met een houten torenspits. Winthagen heeft een beschermd dorpsgezicht met zes woningen die aangewezen zijn als rijksmonument. De kapel is gebouwd in 1955 en is gewijd specifiek aan Onze-Lieve-Vrouwe-Sterre-der-Zee. De kapel heeft een kunraderstenen bouwstijl en een kruisweg met 14 reliëfs. De kapel is een geliefde plek voor pelgrims en toeristen.

Walem met een Mariakapel. Het is een wegkapel die gewijd is aan Maria. De kapel is ingebouwd in een muur die de naastgelegen hoeve omgeeft. De voorgevel wordt bekroond door drie blauwe kruisen, waarvan de middelste het jaartal 1828 toont. De kapel is wit geschilderd en heeft een blauw tongewelf met sterren. In de kapel staat een Mariabeeldje met kind op een oranje maansikkel. De kapel is een rijksmonument.

De kluis op de Schaelsberg is een kluizenarij, een eenmansklooster, bij Oud-Valkenburg. Hij werd in 1688 gebouwd. De eerste bewoner was ene broeder Laurens Plum. De kluis is tot 1930 doorlopend bewoond gebleven door in totaal 16 kluizenaars. Het is een plaats van bezinning en gebed, alsook doel van een pelgrimage. De Kluis is nu een museum waar je meer kunt leren over de geschiedenis en de cultuur van de plek. De staties die erbij staan zijn een onderdeel van een kruisweg die in 1843 werd gesticht.

De “**drie beeldjes**” zijn een groep van vier beelden die aan de rand van het Schaelsbergerbos in Valkenburg aan de Geul staan. Het zijn een kruisbeeld met Jezus, Maria, Johannes en Rochus. Ze zijn gebouwd in de 18e en 19e eeuw en hebben een religieuze en culturele betekenis. Er is ook een legende over de oorsprong van de beeldjes, die te maken heeft met een boze geest en een kasteelheer. Oorspronkelijk stonden er ook drie beeldjes. De verklaring waarom het beeld van Rochus later is toegevoegd is dat hij de patroonheilige van de pestlijders was. In de 17e eeuw werd Valkenburg

getroffen door een pestepidemie, en misschien wilden de mensen Rochus om bescherming vragen.

Valkenburg aan de Geul is een vestingstadje met drie middeleeuwse stadspoorten en een rijke historie. De eerste schriftelijke vermelding van Valkenburg dateert van het jaar 1041, toen de Duitse koning Hendrik III vier dorpen schonk aan zijn nicht Irmgard. Een van die dorpen was Falchenberch, wat nu Oud-Valkenburg is. De burcht van Valkenburg, die nu een ruïne is, werd gebouwd in de 12e eeuw en was een belangrijk strategisch punt in de regio. De burcht werd meerdere keren belegerd en veroverd, onder andere door de Brabanders, de Luikenaren, de Spanjaarden

en de Fransen. In 1672 werd de burcht definitief verwoest door de Franse troepen van Lodewijk XIV.

Château Gerlacht is een luxe landgoed in het Geuldal in Houthem. Het is een voormalig klooster en pachthof dat is omgebouwd tot een hotel, restaurant en wellnesscentrum. Het landgoed wordt omgeven door uitgestrekte parken, een wijngaard, kruidentuinen, bijenstallen, een boomgaard en een rozentuin. In het park is toegankelijk voor de wandelaars en er staat een prachtige collectie beelden waaronder een pelgrim.

De **St Gerlachkerk** in Houthem is een barokke kerk die gebouwd is in de 18e eeuw. De kerk heeft een rijke versiering met fresco's, schilderijen en beelden en is ook bekend om het graf van de heilige Gerlachus, een kluizenaar die in de 12e eeuw leefde. Naast de kerk is de pelgrimsrefugio Gerlach. Het zand onder de graftombe in de kerk is gewijd zand, dat volgens de traditie een heilzame werking heeft. Het komt van het graf van Sint Gerlach. De gelovigen kunnen het zand meenemen en gebruiken tegen veeziekten of kwalen.